

Kommunstyrelsen

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se
goteborg@goteborg.se

Länsstyrelsen

vastragotaland@lansstyrelsen.se

Kännedomskopia

sbk@sbk.goteborg.se
fastighetskontoret@fastighet.goteborg.se
parkonatur@ponf.goteborg.se

Vänligen bekräfta att detta har diarieförts och skicka ärendenummer!

Överklagan av detaljplan

Kålltorp - bostäder och skola i östra Kålltorp

KORRIGERAD VERSION

Diarienummer SBK: BN0465/06

Diarienummer FK: FN0483/06

Klagande:

Föreningen Trädplan Göteborg
c/o Lindell
N. Fogelbergsg. 9a, 411 28 Göteborg
Orgnummer: 802469-6950
e-mail: tradplangoteborg@gmail.com

Hemställan om:

- förlängning av samrådstiden med fyra veckor till den 20 april 2016 - för att komplettera detta yttrande med ytterligare material.

Yrkande

Härmed överklagas kommunstyrelsens antagande av detaljplanen och följande yrkas:

- att ädellövsboden och parkmiljön bevaras
- att EUs habitatdirektiv följs, särskilt vad gäller skydd av "blandädellövskog" och "blandädellövsträd i brant sluttning"
- att den stora rödboken utanför sjuksköterskebostaden bevaras och naturminnesförklaras
- att de grova träd som hamnar på allmän plats (park eller natur) skyddas genom särskild skyddsbestämmelse
- att kända viten utdöms i de fall träd skadas

- att kännbara viten utdöms i de fall kulturhistoriska byggnader och kulturmiljöer skadas
- att områden med högt naturvärde klassas som naturskyddsområde enligt miljöbalken
- att artskyddsförordningen gäller och inga undantag görs
- att fortsatt fragmentisering av Kålltorps grönområden undviks, och att Göteborgs Grönplan samt nya Trädpolicy följs
- att fladdermössen fredas och gällande svenska och internationella förordningar följs

1. Inledning

Den detaljplan som nu är antagen innebär en skövling av värdefull stadsnära natur.

Detaljplanen är föråldrad och undermålig. Den går helt emot intentionerna i Göteborgs olika planer och direktiv för en klimatsmart och grön stad (tex översiktsplanen, Grönplanen och den nya Trädpolicyen). Hur är detta möjligt? Området omfattas av plan- och bygglagens generella varsamhetsbestämmelser och förvanskningsförbud. Åtgärden kan även anses strida mot hushållningsbestämmelserna i miljöbalken. Exploateringsföretag och andra ingrepp får endast komma till stånd om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Naturvärdesinventeringen (NVI) gav att cirka 16,5 hektar bedömdes ha naturvärden, varav 9 hektar har höga naturvärden. Några av de exploateringsytor som angetts i detaljplanen ligger inom områden med höga naturvärden. Exploatering inom dessa områden kan därför ge stora negativa konsekvenser för naturen i området. Detta går tydligt emot Göteborgs Stads Grönplan, samt ny Trädpolicy för Göteborgs Stad.

Politikerna har inte lyssnat på sakägare och boende i området eller andra oroade röster som höjts angående ingreppen i denna del av stadsmiljön. Stadsbyggnadskontoret, Fastighetskontoret och Park och Naturförvaltningen har ett ansvar för att värna och bevara den kulturhistoriska miljön samt naturmiljön i staden. Hur kan man då planera ett nytt bostadsområde på ett sådant sätt att stora naturvärden hotas, och oåterkalleligen försvinner? Det finns möjlighet att ändra detaljplanen, det finns alternativa förslag på nya bostäder som bättre bevarar den befintliga natur- och kulturmiljön.

2. MKB

Ett projekt av detta slag med omfattande miljöpåverkan skall enligt Plan- och bygglagen (PBL) 4 kap. 2 a§ bedömas enligt Miljöbalken (MB) 6 kap. 12§ och förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998:905) 4§. Detta innebär att en miljökonsekvensbedömning (MKB) bör upprättas, vilket inte gjorts av kommunen. En MKB syftar till att bedöma positiva och negativa miljökonsekvenser, miljöpåverkan och konsekvenser för miljön och människors hälsa, samt konkreta förslag på åtgärder som medför att projektet kan utformas på ett sådant sätt att eventuella negativa effekter minskas.

3. Naturmiljön (kap. 9 i MKBn)

Detaljplanen bryter mot Miljöbalken 3 kap 6 § *"Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas."*

De höga naturvärdena och vikten av att ha en sammanhängande grön lunga, gör att området bör jämföras med reglerna om Kulturresevat i Miljöbalken 7 kap. 9§. Man kan därför ifrågasätta om Kommunen, överhuvudtaget äger rådighet att disponera marken för exploatering. Man kan också ifrågasätta om staden har rätt att detaljplanera området på ett sätt som medför att träd och övriga naturvärden i stor omfattning ödeläggs.

Den antagna detaljplanen bryter även mot EU:s habitatdirektiv. I Kålltorp finns flera ädellövskogar av blandtyp. Blandädellövskogar omnämns speciellt när ex. olika Natura 2000 områden ska skyddsklassas, eftersom de finns med bland de "skogliga naturtyper" som EU:s habitatdirektiv ålagt Sverige att skydda.

I naturområdet i Kålltorp, som nu riskerar avverkning, finns flera olika ädellövträdsdrag, varav några står i brant sluttning (blandädellövskog i brant), denna är extra skyddsvärd enligt EU:s habitatdirektiv.

Experterna säger att delar av Kålltorps höga kultur- och miljövärden kommer utsättas för omfattande negativ påverkan av byggprojektet.

"Kullen bakom Kålltorps sjukhem (område 2) bedöms vara mycket känsligt för exploatering ur en naturvärdessynpunkt. Bebyggelse i detta område skulle betyda att höga naturvärden som gamla tallar och lövträd samt den rödlistade tallticka och ask kan försvinna. Detta får konsekvensen att biologisk mångfald minskar eller i värsta fall försvinner från området. Tas en del av området i anspråk blir fragmentering ett annat resultat som bidrar till minskning av naturvärdet. En konsekvens av detta blir att områdets biologiska mångfald kan påverkas negativt eller helt försvinna." (NVI, Naturvärdesinventering Östra Kålltorp, Calluna, 2011-11-17)

"Utöver dessa arter förekommer höga naturvärden knutna till det gamla trädskiktet, främst tall men även ek och ett stort antal träd (levande och döda) har hålligheter. Troligen har kullen varit trädbeväxt över lång tid"

"Enligt Mikael Finsberg på Park och Natur är åldern på tallarna här dessutom bland de äldsta i hela Delsjöområdet"

"Det finns i hela området en stor andel grova träd som ur en naturvärdessynpunkt bör sparas så långt det är möjligt för att öka självföryngringen och spridning av arter knutna till dessa träd. Vidare kan döda eller döende träd skapa förutsättningar för fåglar och fladdermöss i framtiden." (NVI)

De kompensationsåtgärder som föreslås för de många grova träd som ska avverkas och förlusten av den tätortsnära naturmiljön samt områden för rekreation är inte tillräckliga. Riktlinjer i miljöbalken och PBL följs inte om den antagna detaljplanen genomförs. Att tex föreslå ett nytt träd på annan plats istället för den skyddsvärda rödboken vid

sjuksköterskehemmet, är ett brott mot gällande förordningar. Kompensationsåtgärder begränsar inte den skada som uppstår på platsen för den planerade exploateringen. För att kompensationsåtgärder ska bidra till att uppväga den förväntade skadan från en exploatering måste den medföra naturvårdsnytta i förhållande till ett scenario där ingen kompensation genomförs. Detta innebär att kompensationen måste bidra till att öka eller upprätthålla naturvärdena på platsen där den genomförs – så är inte fallet i de detaljplanens och remissinstansernas föreslagna åtgärder.

3.2 Grön Lunga

Kålltorps park och skog är ett uppskattat rekreativt område, och en viktig grön lunga för denna del av staden. Väsentliga delar av denna park och skog har stora naturvärde och är en del av den sammanhängande och avgörande gröna lunga i staden, med biotoper och skyddade arter av växt och djurliv.

Detta bör Göteborgs Kommun värna och inte låta förstöras. De gamla träd som fälls går inte att ersättas. Nya träd som planteras i sån stressad stadsmiljö blir aldrig lika stora, de dör ofta inom några år. Det krävs mellan 500 till 1000 stora träd för att ersätta ett enda fullvuxet träd vad gäller kapacitet i koldioxidomvandlingen. Därför räcker det inte att plantera ett nytt träd som ersättning för den stora gamla rödbok som planeras att fällas. En sån gammal stor frisk rödbok får vi aldrig igen om den avverkas!

Varje stort träd binder dessutom ca 9 kilo partiklar per år och suger ca 3000 liter vatten - vad innebär det att så många grova träd och/ eller gamla träd försvinner i områdets leriga område med stor översvämningsrisk och på kullarna där det kan bli rasrisk i slänterna?

En av slutsatserna i NVI lyder:

"Höga naturvärden finns främst i inventeringsområdets sydliga delar. De flesta naturvärdena är knutna till grova och äldre träd samt områdenas storlek.... Byggnation på kullen bakom Kålltorps sjukhem (område 2) kan medföra stora negativa konsekvenser. Bebyggelse i detta område skulle betyda att höga naturvärden som till exempel gamla tallar och lövträd samt den rödlistade tallticka och ask kan försvinna. Detta får konsekvensen att biologisk mångfald minskar eller i värsta fall försvinner från området. Tas en del av området i anspråk blir fragmentering ett annat resultat som bidrar till minskning av naturvärdet. En konsekvens av detta blir att områdets biologiska mångfald kan påverkas negativt eller helt försvinna. Det rekommenderas därför att inte bebygga område 2 bakom Kålltorps sjukhem till följd av framtagna konsekvenser."

3.3 Fladdermöss

I området finns fladdermöss. Även om man i inventeringen inte kunnat hitta de mer sällsynta arterna, så innebär det inte att det är fritt fram för exploatering och borttagande av fladdermössens habitat.

Alla fladdermöss i Europa skyddas av konventionen EUROBATS - avtalet för skydd av europeiska fladdermuspopulationer. Avtalet skyddar fladdermössen, deras boplatser,

övervintringsplatser och deras viktigaste jaktområden. Alla fladdermöss i Sverige är sedan 1986 enligt lag fredade (3 § jaktlagen) och de är dessutom fridlysta enligt Artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser (§§ 4 och 5). Enligt 4 § 2 punkten artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Enligt 4 § 4 punkten är det förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Fladdermöss är även markerade med "N" i bilaga 1 till Artskyddsförordningen. Detta innebär att arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet. Området som nu planeras att exploateras kan anses vara både en boplats samt en nyckelbiotop för fladdermöss.

4. Rekreatiomsområden

Västra Götaland har fått i uppdrag från regeringen att se över och bevara tätortsnära grönområden, , eftersom mer och mer konkurreras bort av den växande staden. Den tätortsnära naturen är den natur de flesta medborgare kommer i kontakt med i vardagen, och har visat sig vara en viktig del i människors rekreation och välbefinnande, och bidrar därmed till folkhälsa. Genomförandet av den föråldrade men antagna detaljplanen bryter mot regeringens uppdrag.

Även under byggskedet påverkas gator, parker och offentliga platser genom stora öppna schakt och omkringliggande inplankade byggarbetsplatser med byggbodas, upplag och arbetsmaskiner och lastbilar som skall komma fram och tillbaka. Detta leder även till buller och störningar pga. av arbeten och mängder av transporter dagligen under en längre tid. Stora värdefulla rekreatiomsmiljöer påverkas, vissa med påtaglig skada och irreversibla konsekvenser för natur- och kulturmiljön.

Andra mer yteffektiva exploateringsalternativ till kommunens och byggherrarnas nuvarande planer kan bevara en betydligt större del av grönområdet, som då kan utvecklas på ett naturligt sätt och fortsätta berika rekreatioms- och friluftslivet.

De stora arbetsplatserna, transporter, begränsad framkomlighet för fotgängare och cyklister, buller, vibrationer och byggdamm berör många människor under lång tid. För äldre människor blir det sista minnet av sitt bostads- och rekreatiomsområde som ett totalt byggkaos.

För många barn blir det några år med buller och störningar, samt svårigheter att ta sig till skola och vänner och lekplatser. Det blir en stor del av deras enda barndom de kommer att minnas. För barnen försvinner värdefulla lekplatser och rekreatiomsytter.

De sociala och mänskliga konsekvenserna är stora. Försämring på folkhälsan kommer att vara avsevärd, både under byggtiden och därefter om stora rekreatiomsområden försvinner. Buller och luftföroreningar under byggtiden sänker omgivande stadsmiljöers livsbetingelser på ett mycket negativt sätt under flera år. Om träd och grönområden försvinner i så stor omfattning, blir effekten av buller och föroreningar större.

Kommunen ser befintliga naturmiljövärden som helt underordnade bostadsbyggandet. Men utan gröna lungor med rekreativsmöjligheter för barn och vuxna så förstörs sakta staden. De värden som går förlorade är oersättliga.

5. Kulturmiljön

Detaljplanen tar inte tillräcklig hänsyn till Miljöbalken 3 kapitel 6§, som anger att *"Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön"*.

En byggnadsminnesförklaring borde övervägas för de kulturbyggnader med störst värden.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län konstaterar i skriften Kulturmiljöer av riksintresse,: *"Stora delar av Göteborg har så stora kulturhistoriska värden att de är av riksintresse enligt Naturresurslagen. För att kunna ta till vara dessa värden krävs ett gemensamt ansvarstagande mellan stat, kommun och de som äger och använder dessa bebyggelsemiljöer."*

Detta gäller även det område som nu planeras att exploateras i Östra Kålltorp. Den antagna detaljplanen visar inte att tillräcklig hänsyn tagits till Naturresurslagen och Länsstyrelsens önskemål.

Under byggskedet kommer schakt, byggplank, kranar, lastmaskiner, masstransporter att dominera stadslivet och gatuperspektiven på ett påtagligt negativt sätt. Det kommer även att orsaka påtaglig och irreversibel skada på kulturhistorisk miljö och på stadsnaturen längs stora delar av den planerade sträckningen av projektet

Byggherrar och kommunen har inte visat hur de kan garantera att stor påtaglig skada kommer att undviks.

6. Buller

Bygget kommer att orsaka mycket buller under en längre tid. Vid byggandet kommer det att uppstå mycket starka ljudnivåer från byggverksamheter. Det är svårt att reducera sådana bullernivåer och vibrationer. Verksamheternas maskiner är rörliga, bullriga och svåra att avskärma, då särskilt sprängning och pålning. Vibrationer vid spontning, pålning och kompaktering av jordmassor är exempel på arbeten som inte kommer att kunna reduceras i någon större utsträckning. I många fall kommer det vara svårt att hålla riktvärden för byggbuller, samt att stomljuds nivåerna kan överskrida projektspecifika krav för bostäder och övrig känslig bebyggelse.

Det är under byggskedet som det uppstår påverkan från buller och vibrationer. Orsakerna är:

- Byggbuller, vibrationer och stomljud från arbetsmaskiner i anslutning till schakt och sprängning
- Pålning, spontning och schaktning och byggnation
- Ökade bullernivåer på grund av trafikomläggningar och transporter

- Vibrationer från tunga transporter med massor som berg och lera och byggmaterial
- Buller från vägtransporter till och från byggarbetsplatser

Det kommer även att bli förändringar av vägtrafikens bullernivåer under byggskedet pga på omfördelning av trafik och avstängningar eller begränsad framkomlighet.

En del gatuavsnitt får ökad trafik och därmed förhöjda ljudnivåer i samband med trafikomläggningar i byggskedet.

7. Slutsats

Föreningen Trädplan Göteborg anser att det är nödvändigt att ompröva planerna för Kålltorp. Den antagna detaljplanen bryter mot regleringar i bl.a. EUs Habitatdirektiv, PBL och miljöbalken på ett flertal punkter. Alternativ och mer yteffektiv bebyggelse bör utredas och planer tas fram i samverkan med de boende i området, samt med större respekt för de natur- och kulturvärden som finns i detta unika område. Vi vill att Göteborgs stad tar bättre ansvar för framtiden och planerar nya bostäder i samklang med berörda parter och med hänsyn till de befintliga kultur- och naturmiljöerna. Även kommande generationer bör få möjlighet att uppleva gamla träd och unika väl bevarade stadsmiljöer med tätortsnära natur.